

Дзіцячая літаратура і мастацтва

ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЯДНАЮЦЬСЯ!

ШТОДЗЕНЬ—25 КАНЦЭРТАУ

НАРОДЖАНАМУ
БУРАЙ

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

Год выдання 37-ы
№ 46 (2213)
11 чэрвеня 1968 г.
Аўторак
Цана 4 кап.

БЕЛАРУСКАЕ СЛОВА НА БЕРАГАХ НЯВЫ

ВІТАЕ КРАНШТАТ

7 чэрвеня, роўна ў адзінаццаць гадзін раніцы, беласнежны марскі кацёр прышвартаваўся ля Пятроўскага пірс Кранштата. Гэты кацёр ведаюць усе леныградцы і тыя, хто прывязвае ў наш горад у дні 1 Мая, 7 лістапада і ў дзень Ваенна-Марскога Флоту, старшы марскі начальнік Ленінграда і кіраўнікі горада Леніна прымаюць на ім ваенна-марскі парад на Няве, абходзячы строй караблёў двойчы чырванасцяжнага Балтыйскага флоту. Абход звычайна пачынаецца з легендарнай «Аўроры». І кацёр быццам парадзіўся з «багіняй ранішняй зары»: у дні вялікіх рэвалюцыйных свят яны заўсёды разам. Самым дарэгім гасціям прадастаўляецца права ступіць на яго борт.

І вось 7 чэрвеня начальнік палітдзелу Ленінградскай ваенна-марской базы прадаставіў кацёр у распараджэнне дарэгіх беларускіх гасцей для паездкі ў Кранштат.

У Кранштат беларускіх пісьменнікаў і іх леныградскіх калег сустракаюць партыйныя і саветскія кіраўнікі, ваенныя маркі, працоўныя горада-красці. Сяброўскія пошкі рук, кветкі, сардэчныя ўсмешкі.

Кранштат. Легендарная марская красціца. Браўныя шчыты Ленінграда. Нарэшце можна будзе ўбачыць уласнымі вачыма гэты славыты горад на востраве Котлін. Відны, пра гэта думаў кожны з беларускіх пісьменнікаў, ступаючы на кранштатскую зямлю.

Кранштатскі ордэн Леніна марскі завод Гасінна і радасна прымаюць маршавальныя беларускія і леныградскія пісьменнікаў. Слова ў адна бара М. Ткачоў. Ён гаворыць пра тым пачуццях, што выклікала ў яго і ў ягоніх таварышаў запрашэнне наведаць Кранштат. Беларускіх гасцей знаёмяць з рабочымі М. Браўна, Выступіць В. Віткі, Ул. Юрэвіч. Са словамі прытаніа да сяброў па яру — беларускіх пісьменнікаў і да рабочых Кранштата звяртаецца сакратар Ленінградскага аддзялення Саюза пісьменнікаў РСФСР Н. Ходза, М. Камісарова і В. Кежун чытаючы свае вершы, прысвечаныя Беларусі, дружбе беларускіх і леныградскіх пісьменнікаў. П. Кабарэўскі змяшчае рабочым з перакладамі на рускую мову вершаў беларускіх паэтаў.

Беларускія госці падносяць рабочым завода падарункі вышыты беларускі ручнік. У сваю чаргу каваль капюсцова цаха А. Раковіч дорыць гасціям статуэтку заснавальніка горада-красці Пятра Вадзіна — копію помніка, устаноўленага ў Кранштате.

Тут, на заводзе, адбылася сустрэча зямляком. Выявілася, што Іван Мележ і Адам Раковіч з аднае і тае ж мястэчка Беларусі, лаўно ведаюць адна аднаго. А. Раковіч быў беларускім партызанам. Пасля вайны паехаў працаваць у Кранштат. Цяпер на заводзе ён «публічна» прадстаўнік беларускага народа.

Сустрэча на заводзе закончана. На голубым пірс горада беларускія пісьменнікі пазымаюцца на борт ваеннага карабля першага класа.

Перад маракмі выступаюць М. Ткачоў, В. Віткі, М. Танк, І. Навуменка, Ул. Юрэвіч, А. Макаёнак, І. Мележ. Ленінградцы М. Камісарова і П. Кабарэўскі чытаюць пераклады вершаў сяброў — літаратараў з Беларусі.

Шмат знаёмых, даўніх сяброў сустрача на караблі Н. Глевіч. Дзевяць гадоў назад ён быў тут, на гэтай паўдзё, калі карабел стаў у другой гавані. Маракі па-сяброўску гутарыць са сваім старым знаёмым.

Беларускія пісьменнікі ўручаюць маракам копію кніжачкі ад цэнтральнага вярот Вярэйскай красціцы-героя. Маракі не застаюцца ў даўня дарэгім гасціям падносіцца зялёная пазалатая мадэль Талбухінскага маяка, таго самага, што стаіць непадалёк ад уваходу ў Кранштатскую гавань.

Пасля беларускія пісьменнікі атэледаў карабелную бібліятэку. Тут шмат кніг беларускіх літаратараў «Бачыце, відно, што кнігі пачыналі ў многіх руках. Іх з ахвотай чытаюць маракі», — тлумачыць палітработнікі.

Камандаванне базы наладзіла ў афіцэрскім клубе праём у гонар дарэгіх гасцей. Ён праішоў цэпала, па-сяброўску.

ТЫДЗЕНЬ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ ў ЛЕНІНГРАДЗЕ

«НІХТО НЕ ЗАБЫТЫ І НІШТО НЕ ЗАБЫТА»

Гэтыя словы леныградскай паэтэсы В. Берггольц ведаюць усе, хто пераняў горыч страт у гады Вялікай Айчыннай вайны, хто змагаўся з фашысцкімі захопнікамі і прыйшоў да перамогі.

«Ніхто не забыты і нішто не забыта». Так, героі вэчна з намі, у нашых сэрцах. Беларускі народ помніць сваіх слаўных сынаў, якія адысклі ў гады Вялікай Айчыннай вайны бесмяротныя подзвігі. Памятаюць іх і леныградцы. Імя беларускага Смалічова для леныградцаў — сімвал мужнасці, стойкасці, воіскага ўмельства, гаспаўнасці да апошняга дыхання служыць Радзіме.

У чэрвеня беларускія пісьменнікі аддалі даніну пашаны сваіму земляку. На яго магіле, непадалёк ад парку Перамогі, прагучылі словы гавораў леныградскія пісьменнікі Н. Ходза, М. Камісарова, П. Кабарэўскі, які ўспамінае:

— Тут у 1947 годзе пабыў Якуб Колас, другі слаўны сын беларускага народа, патрыярх беларускай літаратуры. Для мяне гэтыя два імя — чалавек, які здзейсніў вялікі подзвіг на полі бітвы, і чалавек, які зрабіў подзвіг у літаратуры, стаіць побач.

Беларускія і леныградскія пісьменнікі ўшаноўваюць памяць героя мінутаў маўчання. Да падножжа абеліска ўскладацца вянок з жыўых кветкаў.

Піскароўскія могілкі. Застаў за ў горы фігура Маці Радзімы. Бессмяротныя словы В. Берггольц на шпіральні тунэлі: «Тут ляжаць мужычкі, жанчыны, дзеці. Побач з імі, салдаты — чырванаружныя. Усім жыццём сваім яны абаранялі цябе, Ленінград, талыску Рэвалюцыі, іх імя высяродзілі мы тут пералічыць не зможам, так многа іх пад вечнай ахавай граніта. Але знай той, хто слухае гэты камень, ніхто не забыты і нішто не забыта». Шчассог тысяч леныградцаў — воінаў, гаспадар — спяць вечным сном на Піскароўскіх могілках.

Беларускія пісьменнікі прыехалі сюды ўшаноўваць іх памяць. Да падножжа Маці Радзімы яны ўскладаюць вянок жыўых кветкаў. На чырвонай стужцы надпіс: «Героям-леныградцам ад беларускіх пісьменнікаў».

У музеі госці знаёмяцца з фатадакументамі і іншымі матэрыяламі дзевяцігоддзяўнай эпохы Ленінграда, якія ўрушваюць сэрцы мужнасцю і веліччу чалавечага духа.

У РАЗЛІВЕ

Той, хто быў у Ленінградзе, не можа не наведаць Разліў, дзе з 4 ліпеня па 9 жніўня 1917 года хаваўся ад шпіцыў Цасовага ўрада Уладзімір Ільіч Ленін. Тут ён напісаў сваю выдатную работу «Дзяржава і рэвалюцыя», адсюль кіраваў работай шостага партыйнага з'езда, які напісаў партыю на ўзброены паўстанне.

У чэрвеня беларускія пісьменнікі наведалі Разліў. З вялікай увагай слухаюць яны расказ навуковага супрацоўніка філіяла музея Уладзіміра Ільіча Р. Алюшкіна. У павільёне беларускія госці аглядаюць фатаграфіі і дакументы. Пасля ўсе падыходзяць к будынку, пастаўленаму тут леныградскімі рабочымі ў 1927 годзе, да першага дзевяцігоддзя Саветскай улады.

У нізце наведальнікаў М. Танк піша некалькі радкоў са свайго верша «Разліў».

ПАЕЗДКА ў ПАУНОЧНЫ АРТЭК

Пад Ленінградом, у пасёлку Сочэным, леныградскія архітэктары, мастакі і рабочыя стварылі дзіўны аздаўленчы таварак пад назвай «Сонейка. А з таварак будзе аддзелены беларускім дэстаганам слоў, што тут, пад шум, слаўных фантанам, будзе гучаць вершы беларускіх паэтаў, будзе пазаны ўрыўкі з п'ес беларускіх драматургаў.

Слова — Многу Ткачоў, які шыра вітае ўсіх, хто прыйшоў на свят. На мікрафона падыходзіць Л. Хаўстаў. Ён гаворыць, што прывізд беларускіх пісьменнікаў у Ленінград стаў сапраўдным святам літаратуры, святам дружбы. Л. Хаўстаў чытае свой верш «Петэргорскі фантан». З канчаткова, ён падае каманду: «У гонар прыезду дарэгіх гасцей адкрыць Петэргорскі фантан!»

Загучала урачыстая музыка — «Гімн вялікаму гораду» і краіне. Лілліўтаў і старадаўня крэпасці, і свой даўняы флот, і касмаром, і райсцы.

Днём 8 чэрвеня піянеры сустракалі ў сваёй назачнай краіне дарэгіх гасцей — беларускіх пісьменнікаў, слухалі іх выступленні, вершы. І цяжка было сказаць, хто застаўся больш задаволены: госці ці маленькія гаспадары.

Пасля наведання Сонейка беларускія пісьменнікі паехалі ў Рэпіна, у дом-музей Пенагы. Дзе жыў і прамаўляў вялікі рускі мастак.

У суботу вечарам дзсяткі тысяч леныградскіх глядачоў сустрачаліся з беларускімі пісьменнікамі на бланкітных экранам.

Дзень завяршаецца паездкай гасцей з Беларусі ў пасёлкаў Намарова, дзе размяшчаны Дом творчасці леныградскіх пісьменнікаў.

Колькі было такіх сустрэч у гэты чэрвеньскі дні! Адно з іх занатаваў на фатаплёнкі карэспандэнт БЕЛТА Ю. Вільніс у паратубічным цэху Ленінградскага металічнага завода імя ХХІІ з'езда КПСС. Злева направа — Уладзімір Юрэвіч, Мія Глевіч, сакратар партарганізацыі цэха Аляксандр Смірноў, Максім Танк і леныградскі паэт Браніслаў Кежун.

ЛЯ ФАНТАНАУ ПЕТРАДВАРЦА

Ясная надзеяная рачына. Ленінградскае радзё аб'яўдае, што ў адзінаццаць гадзін абудзецца адкрыты фантанавы Петэрдварца і што на адкрыццё прыедуць дарэгія госці — беларускія пісьменнікі, а разам з імі і леныградскія літаратары.

У дзевяць гадзін сорак п'яць мінут аўтобус з беларускімі гасцімі падыходзіць да галоўнага ўваходу Ніжняга парку Петэрдварца. Над уваходам надпіс: «Брацкае прывітанне прадстаўнікам беларускай літаратуры». Гасцей сустракаюць работнікі райкома партыі і райвыканкома, прадстаўнікі інтэлігенцыі, моладзь, маракі. Беларускія і леныградскія пісьменнікі праходзяць на баястраду галоўнага насклада.

Да мікрафона падыходзіць дырэктар парку І. Гурэвіч. Сардэчна вітаючы дарэгіх гасцей, ён гаворыць, што сёння Петэрдварца будзе аддзелены беларускім дэстаганам слоў, што тут, пад шум, слаўных фантанам, будзе гучаць вершы беларускіх паэтаў, будзе пазаны ўрыўкі з п'ес беларускіх драматургаў.

Слова — Многу Ткачоў, які шыра вітае ўсіх, хто прыйшоў на свят. На мікрафона падыходзіць Л. Хаўстаў. Ён гаворыць, што прывізд беларускіх пісьменнікаў у Ленінград стаў сапраўдным святам літаратуры, святам дружбы. Л. Хаўстаў чытае свой верш «Петэргорскі фантан». З канчаткова, ён падае каманду: «У гонар прыезду дарэгіх гасцей адкрыць Петэргорскі фантан!»

Загучала урачыстая музыка — «Гімн вялікаму гораду» і краіне. Лілліўтаў і старадаўня крэпасці, і свой даўняы флот, і касмаром, і райсцы.

Днём 8 чэрвеня піянеры сустракалі ў сваёй назачнай краіне дарэгіх гасцей — беларускіх пісьменнікаў, слухалі іх выступленні, вершы. І цяжка было сказаць, хто застаўся больш задаволены: госці ці маленькія гаспадары.

Пасля наведання Сонейка беларускія пісьменнікі паехалі ў Рэпіна, у дом-музей Пенагы. Дзе жыў і прамаўляў вялікі рускі мастак.

У суботу вечарам дзсяткі тысяч леныградскіх глядачоў сустрачаліся з беларускімі пісьменнікамі на бланкітных экранам.

Дзень завяршаецца паездкай гасцей з Беларусі ў пасёлкаў Намарова, дзе размяшчаны Дом творчасці леныградскіх пісьменнікаў.

Колькі было такіх сустрэч у гэты чэрвеньскі дні! Адно з іх занатаваў на фатаплёнкі карэспандэнт БЕЛТА Ю. Вільніс у паратубічным цэху Ленінградскага металічнага завода імя ХХІІ з'езда КПСС. Злева направа — Уладзімір Юрэвіч, Мія Глевіч, сакратар партарганізацыі цэха Аляксандр Смірноў, Максім Танк і леныградскі паэт Браніслаў Кежун.

ГОРАД ПУШКІНСКАГА ЮНАЦТВА

З Петэрдварца беларускія пісьменнікі накіроўваюцца ў горад Пушкіна. Тут яны ўжо былі, але ва ўсіх узнікла жаданне пабыць у гэтым горадзе ашча раз. Разам з беларускімі гасцімі едзе сюды ураджэнец Пушкіна, вядомы паэт і перакладчык Усевалад Раждзественскі. Па дарозе ён расказвае аб бах пад Ленінградом, нагадае прыклады гераламу воінаў Ленінградскага фронту, прыпамінае беларусаў, якія ваявалі тут: у 1899 годзе байцаў Ус. Раждзественскага прысутнічаў на адкрыцці помніка Пушкіна работы скульптара Ваха Пюніна. Ён стварыў яе протэі жыхароў былога Царскага Сяла і Гімназістаў. У зборы ероўкаў актыўны ўдзел прымаў вядомы паэт Іванкіці Аляксейкі, Ус. Раждзественскі гаворыць таксама пра тое, што ў гэтых мястэчках бывалі ў гасцях С. Ясенін і іншыя вядомыя рускія паэты. З вялікай увагай беларускія госці, леныградскія пісьменнікі і гараджане, якія адуружылі літаратараў пчыльным калёндар, слухаюць расказы пра тое, як увёў горад ратаваў помнік паэту ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Помнік быў схаваны. Пра гэта вядзілі паэты горада. І, нягледзячы на пагрозы нямецкіх акупантаў, Пушкіна ніхто не выдаў.

«Да беларускіх гасцей увесь час падыходзіць наведальнік парку, просіць на паміць папіску аўтограф, запрашаюць яшча раз наведаць Ленінград. Сарод іх — шмат беларусаў. Яны прышлі сюды, каб сустрачацца са сваімі землякамі. Вось М. Танк гаворыць з інжынерам грамадзянскай авіяцыі Г. Варлаховічам, які служыць у Гомельскім аэрапорце, з У. Леныградзе знаходзіцца на пераломных кроках».

«Я чакаў гэтага дня, каб сустрацца тут беларускіх пісьменнікаў — гаворыць ён. Асабліва Максіма Танка, майго сваяка. Хоць і далёкага, але сваяка».

Вось да тасцей падышла група маракі Чарнаморскага флоту. Іх карабел у вучэбным паходзе. Камандаванне, даведальніцтва, што маракі шчыўна беларуская літаратура адпуніла іх на сустрэчу з беларускімі пісьменнікамі. Ул. Назаркевіч з Гомельшчыны, Я. Шыль з Гродна прыйшлі сюды са сваімі таварышамі — рускім Ю. Корзанам і латышом В. Удрысам.

На сустрэчу прыйшоў камсомолец Д. Асімовіч. Ён прыхваў у Ленінград з Нясеня ў мінулым годзе. Працуе на Адміралцейскім заводзе аўтамашыніцтва. У 1964 годзе з Рэчыцы прыхваў Я. Каганав. Тут ён скончыў паліграфічны інстытут і цяпер працуе начальнікам цэха друкарні. У іх друкарні выходзяць у свет творы беларускіх пісьменнікаў.

«Дарчы, — гаворыць ён, — я жыў у Ленінградзе на вуліцы, якая носіць імя Канстанціна Заслонава. У майх хатня бібліятэцы шмат кніг беларускіх пісьменнікаў. У нашым

цэху працуе друкарком зямляком Самусевіч. Ён таксама прыйшоў сёння на сустрэчу».

Незменню любіма Песня Танка Максіма, Кулешов наш родного родней... Разговор наш великий — Здравствуй, Памечено Пимен — Летопищик теперешних дней!

Белорусские братья! Помню ваши объятия — Горчак, словно пламя костра. Ваше доброе слово, Белорусская мосья — Нашей речи родная сестра!

ШТО ВАМ НАЙБОЛЬШ СПАДАБАЛАСЯ ў ЛЕНІНГРАДЗЕ?

З такім пытаннем звярнуўся да некаторых беларускіх пісьменнікаў — гасцей горада на Няве. Вось што яны казалі —

Іван Мележ:

— У Ленінградзе я быў некалькі разоў. Знаю і люблю гэты цудоўны горад. Але ў гэты прыезд мяне больш за ўсё ўсхвалявалі сустрэчы з леныградскімі рабочымі. Ніколі раней такія сустрэчы не былі такімі прадстаўнічымі, такімі шырымі і сардэчнымі. Мы сустракаліся з рабочымі праслаўленых леныградскіх прадпрыемстваў, знаёміліся з працоўнікамі, рукамі якіх ствараюцца цудоўныя машыны, турбіны, трактары, караблі. Ленінградская прамысловасць шмат дае нашай рэспубліцы. Мы даведа-

ліся, што нядаўна карабелёўдаўнікі спусцілі са стапелу судна «Герой Вярэйскага». Мне вельмі падабаюцца і стараы надравыя работнікі Ленінграда, і ў агульна, моладзь хлопчы і дзевычаты, чые рукі сапраўды сталі залатымі рукамі».

Працоўныя Ленінграда — таленавітыя людзі, высокакваліфікаваныя майстры, людзі вялікай культуры. І сустрэчы з імі прыносяць нам, пісьменнікам, шчырую радасць. Сустрэчы з леныградскімі працоўнымі ніколі не сатруцца з маймі паміці».

Мікола Ткачоў:

— Мне як пісьменніку ваеннай тэмы больш за ўсё запомнілася наведанне Кранштата. Памятаю, у партызанскім атэрдзе мы сачылі за зводкам Саўінфармбюро і радаліся, калі чыталі пра тое, як кранштатцыя гарматы, гарматы караблёў Балтыйскага флоту б'юць пад Ленінградом фашысцкую пагану. Мы ведалі: Кранштат — непрыступная крэпасць. І раз непрыступны Кранштат, ворагу ніколі не ўдасца зламаць Ленінград. Вялікае ўражанне зрабіла на мяне і жыллёвае будаўніцтва ў Ленінградзе».

Аляксей Кулакоўскі:

— У Ленінградзе раней я быў прыездам. І цяпер я ў захопленні ад гэтага горада. Мне тут спадабалася ўсё. Але самае моцнае ўражанне зрабіла на мяне Петэрдварца, дзе я быў упершыню. Прыгажосць, веліч і моц, што ўвасобіліся ў архітэктурі і мастацтве гэтага помніка, сапраўды грандыёзныя, і адуляюцца паказчыкам велізарнага таленту рускага народа».

Ніл Глевіч:

— У Ленінградзе я ўпершыню. Я настолькі ўражаны ўсім тым, што тут пабачыў, што проста не магу нічога сказаць. Празой сваіх пачуццяў не выказаць, і, думаю, у вершах, якія, безумоўна, з'явіцца, я скажу пра гэта лепш.

У гэтыя дні не толькі леныградскія літаратары жывуць радасцю сустрэч з беларускімі сябрамі. Тыдзень беларускай літаратуры ў цэнтры увагі літаральна ўсёго горада. Пра святую беларускую літаратуру гавораць у цягніках метро, у аўтобусах і трамваях, перад пачаткам спектакляў, у студэнцкіх аўдыторыях.

Вялікую увагу Тэдыно беларускай літаратуры аддаюць Леныградскае тэлебачанне, радзё, друк. Па радыё перадавалі не толькі выступленні беларускіх паэтаў, але і радзёпастаны на творах беларускіх пісьменнікаў. «Леныградская правда», «Смена» і «Вечерний Ленінград» змяшчаюць шмат матэрыялаў, прысвечаных тэма апаваданьня беларускіх пісьменнікаў. Рад твораў беларускай літаратуры аублікавалі таксама газета Леныградскай ваеннай акругі «На страже Родины», п'янерская газета «Ленінские искры» і шотыднёвік «Стрелковый рабочий».

Сёння беларускія пісьменнікі развіваюцца ў Ленінградом.

Аляксандр ШАГАЛАУ, спец. кар. «Літаратура і мастацтва».

Ленінскі камсомоў ідзе насустрач сваім п'яцідзевяцігоддзю. Да гэтай урачыстай даты рыхтуюцца і тыя, хто даўно ўжо выйшаў з камсомоўскага ўзросту, але ўспамінае той час з сонаром і радасцю, і тыя, хто ў работах камсомоў сёння.

Віткі Баўрыскага професіянальна-мастацкага вучылішча № 15 надыходзімаму юбілею прысвядзілі серыю рэльефаў, выражаных з дрэва. Сюжэты рэльефаў — этапы ваявоўна ілху камсомоў: поўныя зграмадзянскай вайны, працоўна самаабабудаваньне першыя гады Саветскай улады, подзвігі ў Вялікую Айчынную, ваявоўна нашых сённяшніх стваральных будынаў.

Андрэй Макаёнак:

— Я — драматург. Натурафіна, што мяне больш за ўсё цікавіць тэатр. З вялікім задавальненнем я паглядзеў пастаўку п'есы М. Горькага «Мяшчане» ў Вялікім драматычным тэатры, альбо, як цяпер прынята гаварыць, у Табэногава. Мне запомніліся сустрэчы з А. Пракоф'евым, Д. Граніным, М. Браўнаў, у якіх я быў у гасцях дома. Тут я сустраўся з цікавым леныградскім драматургам Р. Назаравым. Мы з ім пазнаёміліся нядаўна ў Яліце, на Усесаюнным семінары драматургаў. Цяпер я прапаў над новай сатырычнай наметдэяй, Г. натуральна, я прапаную сваю п'есу леныградскім тэатрам.

Вялікае ўражанне зрабіла на мяне наведанне пакоя Уладзіміра Ільіча ў Смольным.

Аляксей Кулакоўскі:

— У Ленінградзе раней я быў прыездам. І цяпер я ў захопленні ад гэтага горада. Мне тут спадабалася ўсё. Але самае моцнае ўражанне зрабіла на мяне Петэрдварца, дзе я быў упершыню. Прыгажосць, веліч і моц, што ўвасобіліся ў архітэктурі і мастацтве гэтага помніка, сапраўды грандыёзныя, і адуляюцца паказчыкам велізарнага таленту рускага народа».

Ніл Глевіч:

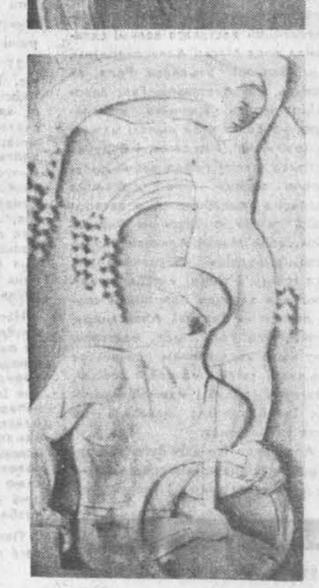
— У Ленінградзе я ўпершыню. Я настолькі ўражаны ўсім тым, што тут пабачыў, што проста не магу нічога сказаць. Празой сваіх пачуццяў не выказаць, і, думаю, у вершах, якія, безумоўна, з'явіцца, я скажу пра гэта лепш.

У гэтыя дні не толькі леныградскія літаратары жывуць радасцю сустрэч з беларускімі сябрамі. Тыдзень беларускай літаратуры ў цэнтры увагі літаральна ўсёго горада. Пра святую беларускую літаратуру гавораць у цягніках метро, у аўтобусах і трамваях, перад пачаткам спектакляў, у студэнцкіх аўдыторыях.

Вялікую увагу Тэдыно беларускай літаратуры аддаюць Леныградскае тэлебачанне, радзё, друк. Па радыё перадавалі не толькі выступленні беларускіх паэтаў, але і радзёпастаны на творах беларускіх пісьменнікаў. «Леныградская правда», «Смена» і «Вечерний Ленінград» змяшчаюць шмат матэрыялаў, прысвечаных тэма апаваданьня беларускіх пісьменнікаў. Рад твораў беларускай літаратуры аублікавалі таксама газета Леныградскай ваеннай акругі «На страже Родины», п'янерская газета «Ленінские искры» і шотыднёвік «Стрелковый рабочий».

Сёння беларускія пісьменнікі развіваюцца ў Ленінградом.

Аляксандр ШАГАЛАУ, спец. кар. «Літаратура і мастацтва».

РАДКІ, НАПІСАНЫЯ ў ГЭТЫЯ ДНІ

Браніслаў КЕЖУН
БЕЛОРУССКИМ
ПОЭТАМ
Были многие встреч, были жаркие речи... Это знают в Минске и Москве... И цветы на вокзале Мне о дружбе сказали Много больше, чем просто слова.

На амурском причале Ваши песни звучали, Над кипучей волною морской, Над рекою Невгой, Над рекою Москвою И над матушкой Волгою-рекою.

Неизменно любима Песня Танка Максима, Кулешов наш родного родней... Разговор наш великий — Здравствуй, Памечено Пимен — Летопищик теперешних дней!

Мария КАМИСАРАВА
СВОЯ ЗЕМЛЯ
Петру Глевичу
Спасибо! — говорю земле твоей, Ведь ты губам прикасался к ней, Пил воду голубых ее криник, Глоталки, Всяком Ковшом своих ладошек.

Казалось, в мире глубин нет бездонней, И нет нигде светлей ее зарини. О, эта власть родной, как мать, земли! Не ею ли дается людям сила? И не она ль, чтоб так цветы цвели, Все красим, все сокровища свои, Всю трепетную боль своей любви Тебе, как сыну, щедро подарил!

ШАПКА ПІЛЬСЬКА

ПОЛЫМЯ БЕЛАРУСЬ МАЛАДОСЦЬ

ПОЛЫМЯ

Часопіс друкує аповесць В. Хомчанкі «Гром у ліпені», апавяданні А. Марціновіча і Н. Тарас, нарыс В. Мысліцэ аб жыцці рабочых аднаго з міських заводоў.

Пазія прадстаўлена вершамі К. Кірэнкі і п'ямай Генры Лангфэла «Спеў аб Гаваях» у перакладзе А. Куляшова (заканчэнне ў наступным нумары).

У раздзеле «Навука і культура» змешчаны артыкул Я. Корзунэ «Васковая сям'я сёння».

Крытыка і літаратуразнаўства прадстаўлены ў нумары артыкуламі А. Сабалеўскага «Мастацкі летаніі свайго часу» (да 90-годдзя з дня нараджэння Е. Міршчыка), Л. Барана «Народная мараль у беларускіх фантастычных казках», І. Чырына «На перавале» (да 100-годдзя з дня нараджэння Ядвігіна Ш.), І. Шышчанкі і А. Галчанова «Плыві шымагоддзі» (пра 60-годдзя С. Майсера) і таксама рэзюмэ М. Лазарука — на кнігу П. Дзюбайлы, В. Журавлёва і М. Лудзерава «Праблемы сучаснай беларускай прозы», М. Яроша — на зборнік вершаў А. Звонака «Россыя», Ф. Яфімава — на зборнік у вятчанскай пазіі «Апалены лотас», А. Галаўко і Я. Тагунова — на падручнік «Савецкае будаўніцтва».

З нататкамі па пытаннях культуры мовы выступае Ф. Янкускі. Змешчаны таксама новыя старонкі «Матэрыялаў да слоўніка сінонімаў і блізказначных слоў» М. Клышкі, «Старонкі беларускай энцыклапедыі» і «Хроніка».

БЕЛАРУСЬ

У нумары надрукаваны вершы П. Броўкі, В. Макарыча, А. Вярцінскага, К. Кавалевіча, П. Гарызкага (пераклад з украінскай мовы М. Капачыцкага), апавяданні М. Вышынскага і Н. Кудавая. Часопіс працягвае друкаваць аповесць А. Шапкіна «Выходзі ў цемры».

Сярод публіцыстычных матэрыялаў — нататкі «За мір, за сацыялізм» Р. Ткачука, нарыс М. Даміленкі «З дзювічых пластоў», (пра беларускіх нафтавікоў), змалювак І. Турэцкага «Маладосць ветэрана» (пра Мінскі вагнараромонны завод імя Маснікова), рэпартаж Ю. Стрыжана з Брэсцкага інжынерна-будаўнічага інстытута, нататка В. Лыжына «Брасьці і паўсёдня» (пра вышыванне Віцебска ад німецка-фашысцкіх захопнікаў расказвае былы ўдзельнік баёў палкоўнік запаса С. Пшаніны. М. Досін робіць згадку пра Мінскі інжынерны «Інжынерны» Я. Рамановіч дзеліцца ўспамінамі пра сустрэчы з народнымі артыстамі БССР драматургам Е. Міршчыкам.

У часопісе надрукаваны таксама прыродапісьніцкія зобразы Р. Ігнаценкі, бытавыя змалювак Л. Царанкова, падборкі матэрыялаў «З дэразаложыцкага друку», «Навіны навукі і тэхнікі», «Іх моравы, іх мараль».

Змешчаны кароткія рэцэнзіі на кнігі «Пакуль не развіднаваў Б. Саваніч, «Наш Купалец» І. Навуменкі, «Апалены лотас».

МАЛАДОСЦЬ

У нумары багата пазіі. Часопіс працягвае чытаць ніжэй вершаў Ф. Баторына, В. Ігнатэвіча, М. Рудкоўскага, І. Арабейкі, В. Зубіна, М. Дзюбайлы, М. Стральцова.

Друкавацца закончэнне аповесці Я. Драбінскага «Ад Гомеля да Эстрамадура» (пра Мікалая Дворнікава).

Змешчаны рэцэнзіі Я. Сіпакова на зборнік вершаў К. Цірэкі «Чарнае» і М. Модэля на кнігу Б. Бур'яна і І. Лісненскага «На тэатральных перакрывацтвах».

Публіцыстычны раздзел часопіса адкрывае інтэрв'ю з першым скаротаром Гомельскага аб'ёма камсамолу В. Баркуном. В. У. Куйбіца (да 80-годдзя з дня нараджэння) прысвечаны артыкулы Н. Чырына. Пра Ляніна Якубеню, партызанскага сувязнога, які загінуў у вясенняй гадзе, расказвае чытанам «Маладосці» Я. Флакс. Дзіцячымі дэразаложыцкага педагогічнага інстытута змяжжаны мой Я. Эк да парадзі стэралізацыя, якія заходзяць звадаць змяжжаны мовы. Аб п'ездзіці ў Польшчу расказвае нататкі скаротара Нясвіжскага райкома ЛКСМБ У. Ліпскага. Т. Арлова ў артыкуле «Вышкі немінуема» супастаўляе пастанову п'есы А. Дзялэндзіка «Вышкі багам» у трох тэатрах рэспублікі.

Шэраг матэрыялаў змешчаны таксама пад рубрыкамі «Сур'язне і кур'язне», «Усмешкі маладосці».

З «КНИГ СТА ПЕСЕНЬ»

Аж зяе дуг: рамонкі, смолкі,
Гарошак, слёзі і званкі
Бягучы, бягучы пад вецер волкі
Па светлым беразе ракі.

Кусты шпільшан спляваюць
з бору,
Хутчэй на ўзгоркі—там
даспець.

А лог так пахне ад чабору,
Што аж баіцца дуб саалець.

Гарыць зямля ад фарбаў

Гарыць зямля ад фарбаў
летніх,
Спявае шчыра зноў і зноў...
А ты чаму—скары,
— Бессмертнік!
Заўжды маўчыш на кургані!

Бывае, выйдзе на дарожку,
Глядзіць — там пасля дажджу
Чысць босякія ногі
Ступалі рожную маю.

ВІЛЬНЮС

Вільнюс—рыцар на кані!
Ружою спахпіць за абноі.
Набатам б'юць у дзішні
На аўліцах вузенькіх крокі.

Гасцей тут столькі, столькі моў!
Хто тут ні жыў, хто тут ні
марыў!
Тут беларус—прапардаж мой
Калісьці ўпершыню друкаваў.

І тут жыла — маёй крыві—
Сестра вясковых нашых матак.

РЭЧКА ПРОНЯ

Рэчка Проня, рэчка Проня —
Весць цыхона дзі цыхона:
Негарошка пелі ў,
Ледзве чутна штось п'яе.

Па вірах грэцьці ўгары —
З дрэва мараціца ўпару.
Што ні сажань—наварот.
Дзе захочаш—там і брод.

Паглядзіш, прыжмурыш вока—
Ну і ну—і пойдзе зноў.
А, між іншым, у затоках
Сталі стаі чупчэнай.

Міхась СТРАЛЬЦОУ

(«Маладосць»)

Хачу я з тым, з маленства хлапчуком,
Гадзі свае ў дарозе пераняўшы,
Спаткацца, Таргане ён плечуком,
Святло вачэй насустрач разаслаўшы.

Ступіло туды, на тую палясу
Таго святла, хоць нельга двойчы рэчку,
Філасоф кажа, перайсці, Насу
Туды не боль, не стогі, тым больш—
не спрачку.

Ні ў чым, ні ў чым ён тут не вінават,
І я мя ніколедкі не вінават,
Хачу бабачку толькі той пагляд,
Яго пагляд,—я помню, быў ён сніт.

І ўсе, і ўсе. Сягрэцца б толькі ім.
Цяпер бывай — пара і развітацца.
І больш нічога.

Заход стаў, як дым.
Гусценюць цені. Стала камак брацца.

ПАЛІНАРА ЛАЗОУСКАГА лічылі ў Дзёрбадах самым заможым гаспадаром, хая меў ён такі самы надзел зямлі, як і большасць гаспадароў у вёсцы—амаль тры гектары. Яго хату зноймі ў вясеннюю непатадзі наскрозь прасвіталі халодныя вятры. Яго дзеці ўсе разам сэрбалі з адной гіпнавай місці закруку. Але калі памерла Палінарава жонка Спешанка, кождзі сам праводзіў ле на могілкі і там аспяваў «Анда панскі». А як пасля Палінар захацеў ажаніцца другі раз, дык за яго выйшла замуж самай прыгожай ў вёсцы дзеўка — Аляні Грыбонка. І іншыя дзеўкі ёй заздросцілі.

Яшчэ ў тую — імперыялістычную — вайну, калі на Расію наступалі немцы, Палінар Лазоўскі ў адным з баёў страціў вока і стаў інвалідам, які меў права на пенсію. Праўда, чакаць не ў той не спакойны час прыйшлося яго доўгі гадзі. І ўсё ж дакаваўся.

Калі Дзёрбадак, пасля вайны п'ісцудыкаў з маладой Савецкай рэспублікай, апынуліся на тэрыторыі Рэспублікі Польскай, на імя Палінара Лазоўскага кожны месяц пачало прыбываць 200 злотых інвалідскай пенсіі. І вось заваяваў ратону ў Палінарава скарбонкі сапраўднага польскага злоты — і паперкамі, і серабронам, не гаворачы ўжо пра такую дробязь, як грошы.

А пасля... Пасля прыйшлі Саветы. Давалася пачынаць усё нанова. Праўда, Саветы аказаліся больш памірковымі, і пенсіі той Палінар дабіўся хутчэй. Гэта быў ўжо не злоты, як раней, а чырвоны. За іх можна было купіць усё, што толькі душа твая захоча. Аднак расстанца з польскай злотым Палінару было цяжка. І ён, беражліва загарніваючы іх у каваляк паркава ад старой жаночай сумачкі, схаваў у пагасненне месца, дзе ляжкі ўжо аджылішы свой век, царскія рублі. З гэтага часу пачаў ён карыстацца са сваймі грошамі. Палінар хуткі іх асвоіў, ды гэта аказалася не так ужо складана—было б толькі што асвойваць.

І вось цяпер яму ў Дзёрбадах усё зайдзросцілі. А суседка Юзэфа Бельская—гэта самая гарэстая Юзэфа—дык тая проста на людзях яму ў вочы і сказала: «На гудытэй пан бог дае». А які ён, Палінар, гудытэй, усё ў вёсцы ведае. Сам, сваім мяздзім амаль усё пабудаваў—і хляб, і гумно да старога хату прымстаў, нічыя помачы, ні ласкі не прасіў. А цяпер, каліне, будучы гаварыць з зайдзросцілі. Дык няхай сабе гаворыць. На тое ў вароны і горла шырокае, каб яна каркала. А ён, Палінар, і памачуць. Абы толькі дома лад і парадок быў. Ды ікульшто на пана бога параніць не было чаго: ёсць і хляб, і скварка на колдзі зайдзросцілі.

Перагарнаў Палінар і гітэраўскіх бандаўта. Паўсёдня гадзіла, сьміг-гадо — не стала ў жывак. Але яго старэйшую хату будаўніцтва. І будынак, і што было ў будынку — усё ўдзела. Нават крэху німецкіх марак завалася. Праўда, яны куды не вяртаў. Але ж грошы ўсё-такі... Неяк ружа не падымацца, каб выкінуць...

Ён і гэтыя паперкі закруку ў анічку і схаваў — ужо ў іншы п'ятнаемны месяц.

Не пакрыўдзіў пан бог і Палінарава дзці: усё жыццё яны настаявалі, пагадзіваліся, дазку боду, на работу ў горадзе пабудаваліся. Усе дзеці ў Мінску жылі. Хлопцы, Зыгусь і Вацаш, дык тая на трактарным пааставаліся, а дачушка Магда — там, дзе чамаданы і раманы ўсялякія робяць. Жонка Аляні на ферме цялятніцкай працуе. А ён, Палінар, кама ён, стары, патрэбны? Дык і спадзіць сабе дома, нікуды не патыкацца. І навошта яму, калі і так жыццёна не кепска. Цяпер яму толькі і асталя, што жыць-пажываць і дабро нажываць. А дабро нібы само ў руці шло: на яго горадзе ўсё неяк прыкметна стала лепш разліці. Паліска стала даваць большы матэрыял, нават свіння-калі явраліся — і тая з дзці раз аж дзівілішы параст прывяла. А, як вядома, ад прыбытку гадзіла не баліць. Яшчэ дзішні рубель завёўся ў кішні.

Вось толькі з жонкай Аляні справа не ладзілася — ніяк яна дома ўдзельне не магла. Які настане дзень так і пайшла — усё недзе бегла, усё нейкія клопаты ў не знаходзіцца. І нічыя не прымануць, каб дома ўдзельна. Цяпер, кажа, дагдыла на ферме. А калі і прыйдзе часам рэй лядома, то старэйшая, каб чым даеці ад Палінара спяць легчы. Ложка, кажа, нукаі. Купі, кажа, і шыкванты, тады, кажа, лягу з табою спаць. І што вы думасце? Прышліся, купіць той самы нікельданы. Аж у Вольму — з'ездзіць даволі, пакуць на яго натарпці. Але дастаў усё-такі. Праўда, ложка харошы папаўся, усё блішчы тая гадзіла і бліскуць, ані віхляць. Сетка пацярпела, спружыністая, а ногі на калёсках — любата цяпці.

— Вольмі ж ужо старэйшыя дзцішчы свайёй бабе — падсмейваліся з яго суседзі.

— Бабе і самі чорт не дагодзіць, — агрызаўся Палінар.

І, бліжэй, не ладзілася... Раней, калі не было ў хані ніякай-ніякай дождж, Аляні козь зраду прышлілася калі Палінара, а цяпер зусім перастала дома нахаваш. Усё, кажа, цяпці, Палінара, дагдыла. Ну, жонка тая цяпці на ферме такія неапазіты стаяць, што іх і ночу карміць трэба?

І вось Аляні ўсё насціць пачала прыходзіць да дому зусім позня, а то і зусім пад раніцу, калі ўжо ў пень паліць трэба было. Праўда, якая яна добрая стала цяпер: усё Палінарака ды Палінарака, міленькі ды харошышкі, снідкі ды такі. І нечужы спяць, а ясамі і самагонкі чарку наставіць. Па-спрабуў ты на не тады злавашаць... Також ужо чортава насенне гэтыя бабы — ім усё прабачыш.

Міхась РУДКОЎСКІ

(«Маладосць»)

Вы бачылі ўскраіну,
дзе хаткі,
дамакі
і будыніны,
дзе няма магазінаў —
ёсць крамы,
кітагіры,
ларкі,
дзе тралейбус з апошнім
ці перадапошнім нумарам
закружэцца вузкім вуліцам,
чэпчыцца за платы?
Вы бачылі ўскраіну,
дзе рока
і тэсты,
і шкні
гумнейшыя, чым у горадзе,
і дзе, калі разне гармонкі,
разліжача гэткае рэха,
што будынамі робяцца

дакі,
падвойнымі нічыя вокны
і вясніны,
і плаці!
Вы бачылі гэтую ўскраіну?
Не бачылі!
Нават не чулі,
што недзе ёсць гэткае дава —
празваны некалі Конскім,
адзі на ўвесь горад,
базар!
Паслухайце!
Гэта ж тата!

Цінькае недзе сінца
у небе прасякнёнасці дзён...
Хай табе сёння прысціць
незасмучоны наш клім,
тата ў беразе бусліны,
з прыжмурымі вокан-віном...
Можа, бусліны мы ранкам
у горад к сабе забярэм!
каб прыліцці ўвясну
к нам вешчці паці—буслі,
каб у думі ўваскрэслі
мілае вясені сны.

Ноч без росы і без рэха ноч,
месяц-поўна у глухой апрае —
значыць, недзе зломкі у атавы
упаде доўгачаканы дождж.

Загудуць і стаяцца бары,
уздыхне, прыжмурыць, сстыкі,
і ў разрывах хмары цёмнагравы
ўсплывуць белым полімом вятры.

А пасля... пасля, у нейкі міг,
будзе ўсё на свеце—гром і лісьне,
і пасля...
нісмела і пужліва
грудзі стравіцца з грудзямі.

Патрус ВРОЖКА

(«Беларусь»)

Ну, мянчай, што цымбелы
ёсць на кожныя сасне.

Чутны павесіты шыкавы,
Спявы жэўра, салаты,
Ну, мянчай—на вяселлі
Усё птушыная сям'я.

Кожны ліст нібы малейка,
Кожны куст як чарадзей —
І мімавоі ад жа сонца
Спеў узносіцца з грудзей.

Гэтым малюнкам мастака В. Шаранговіча адкрываецца раздзел пазіі і прозы ў чэрвенскім нумары «Маладосці».

РАЗМОВА З ДАНАЙЦАМІ

Анатоль ВАРЦІНСКІ (Беларусь)

Мяне разбудзілі на зары.

Сказалі: данайцы прынеслі дары.

Данайцы! Вы мяне прынеслі дары!

Вітаю вас, данайцы,
хаткі і помню той міф стары.
Давайце дары, давайце!
Не раўу браць іх адзім жрэц,

Мяне разбудзілі на зары.

Сказалі: данайцы прынеслі дары.

Данайцы! Вы мяне прынеслі дары!

Вітаю вас, данайцы,
хаткі і помню той міф стары.
Давайце дары, давайце!
Не раўу браць іх адзім жрэц,

Мяне разбудзілі на зары.

Сказалі: данайцы прынеслі дары.

Данайцы! Вы мяне прынеслі дары!

Вітаю вас, данайцы,
хаткі і помню той міф стары.
Давайце дары, давайце!
Не раўу браць іх адзім жрэц,

Мяне разбудзілі на зары.

Сказалі: данайцы прынеслі дары.

Данайцы! Вы мяне прынеслі дары!

Вітаю вас, данайцы,
хаткі і помню той міф стары.
Давайце дары, давайце!
Не раўу браць іх адзім жрэц,

Мяне разбудзілі на зары.

Сказалі: данайцы прынеслі дары.

Данайцы! Вы мяне прынеслі дары!

Вітаю вас, данайцы,
хаткі і помню той міф стары.
Давайце дары, давайце!
Не раўу браць іх адзім жрэц,

Мяне разбудзілі на зары.

Сказалі: данайцы прынеслі дары.

Данайцы! Вы мяне прынеслі дары!

Вітаю вас, данайцы,
хаткі і помню той міф стары.
Давайце дары, давайце!
Не раўу браць іх адзім жрэц,

